

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

אוצר מפרשים

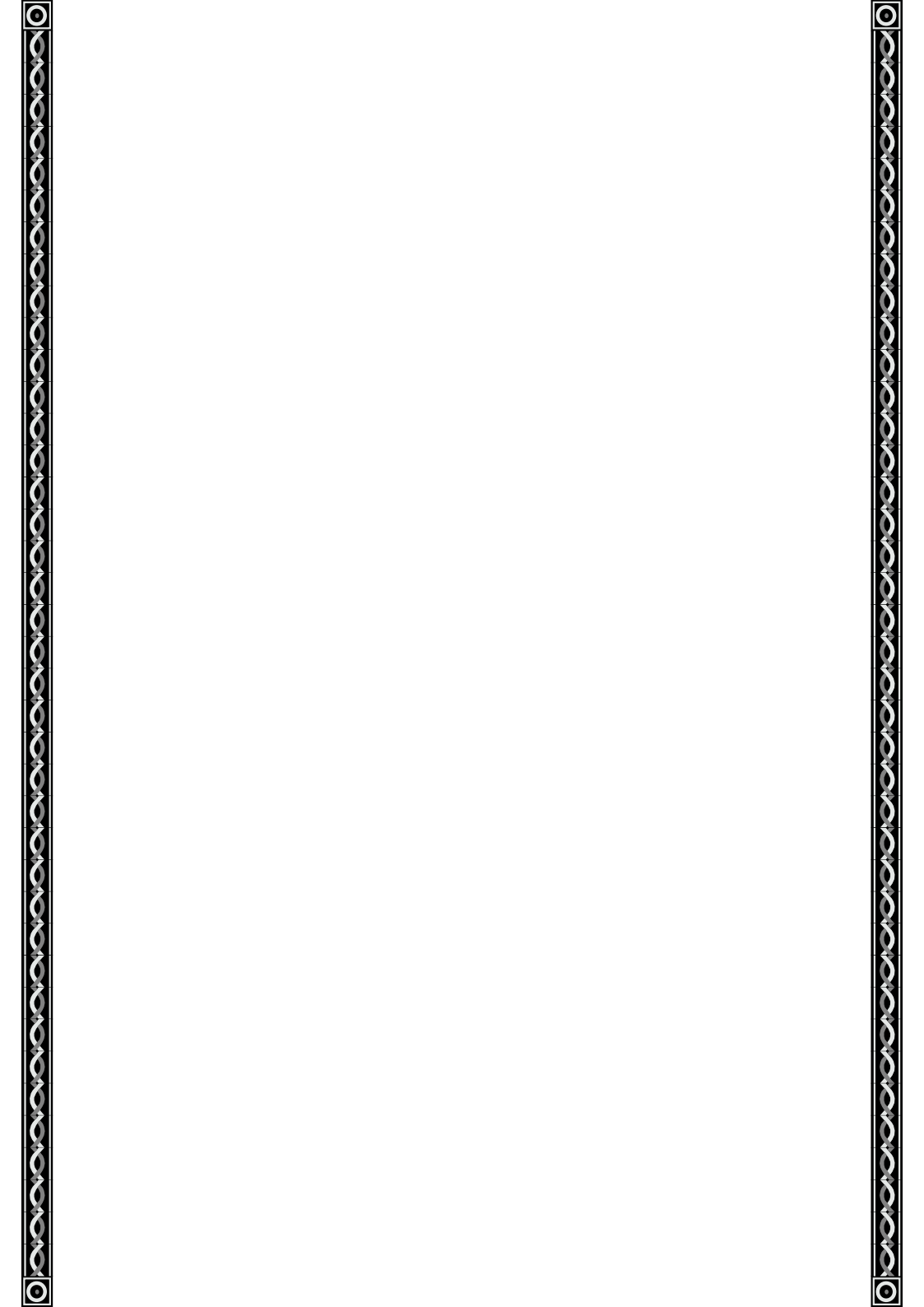
"תלמודו בידו"

על פרק

השואל

נספח לקובץ תלמודו בידו

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי

[צד:] ומה גנבה דקרובה לאונס משלם.

פירוש דגנבה קרובה לאונס משום דהוה על ידי אחרים מה שאין כן באבדה דהויא ממילא.

(ריטב"א)

[צה.] בהנך חיובי דכתיב בהו וכו'.

הגת קשה אס כן שצויה בשואל תתחייב בצעלים. ויש לומר כמאן דכתיב דמי וכמאן דמדמי לה לשצורה ומתה. ועוד דמקל וחומר אתי לה דהשתא הנהו חיובי דסלקא דעתיה פטור בצעלים שצויה ללא סלק דעתיה לא כל שכן שיפטור. ועוד דאתא מגנבה ואבדה דפטירי צין בשומר שטר צין בשואל בצעלים. ולאידך דאמר מקרא נדרש לפני פניו פשיט בשואל ושומר שטר פטור מטעם דיו. ועוד דכיון דלא אשכחן דמחייבת צקום מקום בצעלים לא סלקי. ועוד דילמד תחתון מעליון וכולהו ילפי לה משומר חנם או צבת אחת או צזה אחר זה, שיטה.

(שיטה מקובצת)

[צו:] תמעול איהי.

ולצטר הכי אמרינן לאידך גיסא דאי אמרינן תמעול איהי כלומר דנימא כי מדעתה מוכרתן לו וכנותן ממון של הקדש לחברו שהוא מועל וחברו לא מעל.

(ריטב"א)

[צו:] ההוא גברא דשאל נרגא מחבריה ואיתבר.

פירוש בשעת מלאכה. אמר ליה זיל אייתי ראייה ללא שנית ציה. כלומר שלא פשעת צו ואלא שנית להכביד במלאכתו ואיפטר ולפום פשטא היה נראה דלהכי אמר ליה זיל אייתי ראייה משום שואל כיון דחייב צכל אונסין ואינו נפטר אלא באונס שמתמת מלאכה דכל דטעין דמתמת מלאכה הוא אינו נאמן בשצועה כשאר שומרים צמה שהן נפטרין אלא כריך להציא ראייה. אבל סצרא דרצוותא דהא ליתא ללא גרע שואל משאר שומרין צמה שהן פטוריין שנאמנים בשצועה והא דאמר ליה זיל אייתי ראייה לא רצה לפתוח לו בשצועה אי נמי דצמקום רואין הוא כאיסי צן יהודה. ואמרינן אי ליכא סהדי מאי כלומר כיצד דינו לשלם.

(ריטב"א)

[צח:] בעי ר' אבא בר ממל שאלה בבעלים וכו' את"ל שכירה בשאלה מישרך
שייכי שכרה בבעלים שאלה שלא בבעלים מהו וכו' את"ל וכו' תיקו.
לפי מה שאמרו הגאונים דכל את"ל פשיטות לבעיא קמייתא לא סליק בתיקו אלא
תריז בעיא בתרייתא. והנהו נמי כיון דסלקי בתיקו לא מפקינן מיניה ממונו משואל:
(רא"ש סימן יא)

[צט.] אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו
למאי אילימא לאונסין.

אמר רב הונא השואל קרדום מחבירו וכו'. ופרכינן למאי אי לאונסין מאי שגח פרה
דמשעת שאלה הוא מחייב. פירוש דהא כיון ששלחו ביד בנו של שואל מדעתו דאמר
לו שלח (אי) חייב באונסיה כדלעיל ואף על פי שלא נשתמש בה.

(ריטב"א)

[ק:] זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו.

פי' האי יחלוקו לאו כמ"ד ממון המוטל בספק חולקין דהא ליכא חד מינייהו דבעי
למימר דווקא לידיה הוא דגדל דוודאי תרוייהו גדלו הזיתים ובלא חד מינייהו לא
הו זיתים וכיוון שכן דינס לחלוק אפילו למאן דלית ליה חולקין הכא אית ליה
(חידושים המיוחסים להריטב"א)

[קא.] אלא הא דתניא ר' יהודה אומר המקבל שדה אבותיו ממציק גוי מעשור
ונותן לו.

פירוש וכיון דהגוי היה אנס קרקע עולם אינה נגזלת ובהא דכו"ע אין קנין לגוי
להפקיעה מיד מעשר, והיינו דאמרין מאי אריחא מציק דקרקע ברשות בעליה
עומדת, אפילו גוי שאינו מציק נמי, פירוש דהא אמרת דאין קנין לגוי בא"י,
(ריטב"א)

[קא:] דההוא דאתא לקמיה דרב א"ל זיל שום ליה א"ל לא בעינא.

א"ל זיל שום ליה. בַּשְׂדֵה שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לִיטַע הוּא אַלֵּא דַרְבַּ לָא הוּא יַדַע אִם אִין עֲשׂוּיָה [לִיטַע] אִו עֲשׂוּיָה לִיטַע. לְפִיכֵךְ אָמַר סַתְמָא שׁוּם לִיה וּכְשֶׁאָמַר לָא צַעֲיִנָא סַבְר שְׂמָא ה"ק לָא צַעֲיִנָא דְשָׂדֵה שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לִיטַע הוּא וּלְפִיכֵךְ א"ל שׁוּם לִיה וַיְדו עַל הַתַּחֲתוֹנָה וּכְשֶׁא"ל לָא צַעֲיִנָא [שְׁנִית] שְׁתִּיק שְׂמָא ה"ק יִטּוֹל נְטִיעוֹתוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ וְש"מ דְּבַשְׂדֵה שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לִיטַע מַצִּי לְמִימְרֵי הַכִּי שְׂאֵל"כ לָא הוּא שְׁתִּיק רַב דִּהָא א"ר בַּשְׂדֵה שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה לִיטַע יְדו עַל הַתַּחֲתוֹנָה אַלֵּא מִשּׁוּם דִּהֵיִינוּ צְשָׁלָא אָמַר כּוּן יִטּוֹל וְכו' אַבְל כְּשֶׁאָמַר וּדְאִי אִין שְׁמִין לוֹ.

(נמוקי יוסף)

[קא:] מתני' נגר ומנעול.

נגר. לַסְגוֹר מִצַּפְנִים וּמִנְעוּל לְנַעוּל מִצַּחוֹךְ כְּשִׂינָא.

(נמוקי יוסף)

[קא:] לעשות לו סולם.

פִּי לַעֲלוֹת לַגַּג דּוּקָא, דִּאִילוּ לַעֲלוֹת לַעֲלִיָּה הַמְשַׁכֵּיר חַיִּיב דְּצַלָּאוּ הַכִּי לָא מִיַּתְדַר לִיה, לָא אָמַרו אַלֵּא בְּגַג שְׁתַּשְׁמִישׁוּ עֲרֵאִי וְאִין עִיקַר הַשְּׂכִירוֹת צוֹ.

(ריטב"א)

[קא:] והא רב ושמואל וכו' הכא נמי קא תפיס.

אַלֵּא לַעֲלוּם – הָאִי דְקָאָמַר זו דְּצַרִּי בִּין נַנְס הֵיִינוּ מִשּׁוּם דְּלָא סְבִירָא לִיה תְּפוּס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אַלֵּא סְפִיקָא הִיא וְאִזְלִינן בְּתַר חֲזַקָה כְּרַבְנן דְּאָמְרֵי הֵלֶךְ אַחַר פְּחוֹת שְׂבַלְשׁוֹנוֹת וּדְקָשִׁיא לָךְ מֵהָא דַרְבַּ וְשִׁמּוּאֵל דְּרֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן קְנָה דְּמִשְׁמַע תְּפוּס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן לָאוּ הֵיִינוּ טַעֲמָא דִּהוּא דִּדִּין אִי אִפִּיד וְאָמַר סָאָה בְּסַלְע כּוֹר צַל' אִנִּי מוֹכֵר לָךְ דְּרֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן קְנָה מִשּׁוּם דְּמִסְפַּקָא לָן אִי תְּפַסִּינן לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אִו לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אִזְלִינן בְּתַר חֲזַקָה.

(רשב"ם בבא בתרא דף קה:)

[קב:] התם טעמא מאי משום דתפיס הכא נמי קא תפיס.

ופרקינן דהתם משום דתפס. פירוש דהתם לאו משום תפוס לשון אחרון ואע"פ שצא הלוקח לחזור בו, אלא ההיא כצבא המוכר לחזור בו והלוקח רוצה לעמוד במקחו, דכיון דתפס לא מפקינן מיניה, דכיון דספיקא הוא מאן דתפס לא מפקינן מיניה. (ריטב"א)

הדרן עלך פרק השואל